

In de vorige artikels van deze rubriek (HvdTT 50-53) hebben we je proberen te motiveren om relevante posttarieven vanuit thematisch en filatelistisch oogpunt toch te vermelden. Toch is de drempel om het te doen hoog aangezien we ons dan op het postgeschiedenis-ijs dienen te wagen. Het excuus 'maar waar vind ik die tarieven?' valt even snel zodra we ons op dat glad ijs bevinden. Hier een poging om jou wat wegwijs te maken.

Hoe de informatie te vinden

Als het eenmaal duidelijk is welke posttarieven we willen beschrijven in onze verzameling, is de voor de hand liggende vraag waar je de benodigde informatie kunt vinden. Het is een domein waar we als thematische verzamelaar het minst mee vertrouwd zijn. En als we de informatie vinden, hebben we ze dan goed begrepen en juist geïnterpreteerd?

Eén van de problemen die ons, thematische verzamelaar-exposanten, vaak 'stoort' is het controleren van het tarief van een buitenlandse envelop die in ons bezit is, en dit probleem wordt nog verergerd door het feit dat we (meestal toch) geen verzamelaars zijn in postgeschiedenis. Als we dan bijvoorbeeld van... Bolivia een mooie envelop hebben, willen we meestal niet veel geld uitgeven aan een boek over de posttarieven van Bolivia waarvan we slechts zijn geïnteresseerd in die ene kleine paragraaf waarin het tarief vermeld staat van die envelop in ons bezit, en die we vervolgens levenslang weer op onze boekenplank zouden leggen. Om deze redenen proberen we, indien mogelijk, informatie te vinden via vrienden of vrienden van vrienden; in andere gevallen kunnen we de informatie niet vinden en blijven we in de onwetendheid.

Webpagina's

Het doel van dit 'hoekje van...' is niet om alle (belangrijkste en) beschikbare bronnen op te sommen, dat zou ons eindelijk veel werk vragen en ook een taak zonder aanspraak te maken op enige volledigheid. De meeste relevante bronnen zijn in filatelistische boeken te vinden, maar bij dit alles kan het internet in eerste instantie erg nuttig zijn voor ons, omdat misschien ergens op een externe website de informatie staat waarnaar we op zoek zijn. Alle links verzamelen naar websites die over posttarieven gaan is misschien eens een goed idee om op onze website van Themaphila te verzamelen. Ten behoeve van het duidelijke voordeel van onze hele gemeenschap. Daarom nodig ik u allen uit om eventuele bevindingen over posttarieven op onze website te delen, zelfs als deze niet in uw eigen belang zijn (als het voor ons niet van belang is, kan het voor iemand anders wel interessant zijn). Ik herinner u eraan dat kleine of amateurwebsites vaker wel dan niet van de ene op de andere dag verdwijnen. Daarom bewaar ik soms niet alleen de link maar ook hun hele webpagina's, zodat als ze morgen verdwijnen, de informatie nog kan gebruiken zonder dat deze verloren gaat. Een Italiaanse collega startte zoiets op het cift-forum met toch enige response erop: <https://www.cift.it/forum/viewtopic.php?f=18&t=647%20de%20pagina>

Veel landen of haar verenigingen hebben zo'n webpagina waar je soms heel eenvoudig over de meeste tarieven van dat land kunt beschikken. Alles hangt af van in hoeverre bepaalde postzegelverenigingen die informatie via een website willen ter beschikking stellen. In België kan je rekenen op de nationale vereniging voor postwaardestukken: sbep-belgium.com/tarieven/, voor de tarieven van België vanaf 1830 tot nu. Voor Nederland vond ik deze: netherlandspostalhistory.blogspot.com/p/table-of-contents.html, maar wel beperkt in de tijd.

Reeds jaren is de website van de DASV (Deutscher Altbriefsammler-Verein) www.dasv-postgeschichte.de een voortrekker in postgeschiedenis. Hun project om alle postverdragen tussen alle landen te gaan collecteren is ongezien. Postverdragen zijn de basis van alle posttarieven maar soms zeer omslachtig en uitgebreid.

DESIGNATION DES LETTRES.	PRIX DE PORT à payer par l'envoyeur de chaque lettre affranchie ou par le destinataire de chaque lettre non affranchie et pour chaque poids de 10 grammes ou fraction de 10 grammes.	SOMME A PAYER pour chaque lettre et par chaque poids de 10 grammes ou fraction de 10 grammes.				
		par l'administration des postes de France à l'administration des postes		à l'administration des postes de France par l'administration des postes		
		de Suede. 3	de Norwege. 4	de Suede. 5	de Norwege. 6	
1	2	fr. c.	fr. c.	fr. c.	fr. c.	
Lettres affranchies	de la France et de l'Algérie pour la Suède . . .	60 centimes . .	0 25	"	"	"
	de la France et de l'Algérie pour la Norwege . . .	70 centimes . .	"	0 35	"	"
	de la Suède pour la France et l'Algérie	42 ore.	"	"	0 35	"
Lettres non affranchies	de la Norwege pour la France et l'Algérie	15 skillings . .	"	"	"	0 35
	de la France et de l'Algérie pour la Suède	56 ore.	"	"	0 46 2/3	"
	de la France et de l'Algérie pour la Norwege	19 skillings . .	"	"	"	0 45
	de la Suède pour la France et l'Algérie	80 centimes . .	0 33 1/3	"	"	"
	de la Norwege pour la France et l'Algérie	90 centimes . .	"	0 45	"	"

1874: verdrag tarieven tussen Frankrijk, Noorwegen en Zweden

12 Hoekje van de Tema Tieker

De vereniging heeft volgens hun laatste status (begin 2023) meer dan 5100 verdragen in hun database zitten wat in de vorm van pdf en jpg-bestanden zo'n 54.000 bladzijden vertegenwoordigd. Alles is gescand en online ter beschikking, en je hoeft geen lid te zijn.

Je kan er zoeken naar postverdragen tussen de verschillende landen en periodes. De meeste verdragen zijn in het Duits, Frans, Engels of in de taal van het betrokken land. Vele documenten werden ontcijferd met OCR (Optical Character Recognition = Optische karakterherkenning). Waardoor je in een gevonden PDF naar teksten kan gaan zoeken of laten vertalen door Google translate. Een ongelofelijke bron van informatie en waar vele clubs en zelfs bondsbibliotheken iets kunnen van meenemen.

Boeken postgeschiedenis

Als er geen websites beschikbaar zijn, dan zit er niets anders op om de relevante postgeschiedenisboeken aan te schaffen of die boeken te gaan raadplegen in de filatelistische bibliotheken, zoals we er in België en in onze buurlanden zeker over één beschikken. In België is die te vinden in de kantoren van onze landsbond K.L.B.P. Ze beschikken ook over een website met hun catalogus van alle beschikbare boeken; bv. klbp.be/catalogus.php. Maar uit de titel is de inhoud van een boek soms niet zo duidelijk af te leiden. Dus onderzoekwerk in de bibliotheek zelf is aan te raden.

In het buitenland zijn er ook bondsbibliotheken gratis te bezoeken. Op hun websites kan je de openingsuren raadplegen en een afspraak versieren. In Nederland heb je een grote bondsbibliotheek van de KNBF. In Italië kunnen we die van het Instituut voor Historica- en Poststudies in Prato bezoeken, en die van de Lombardische Filatelie Unie en AISP in Milaan. In Groot-Brittannië is er de Royal Philatelic Society in Londen (RPSL), het Postmuseum in Stockholm en de Filatelistische bibliotheek in Frankfurt en München, enz. Al deze buitenlandse filatelistische bibliotheken hebben enkele tienduizenden titels.

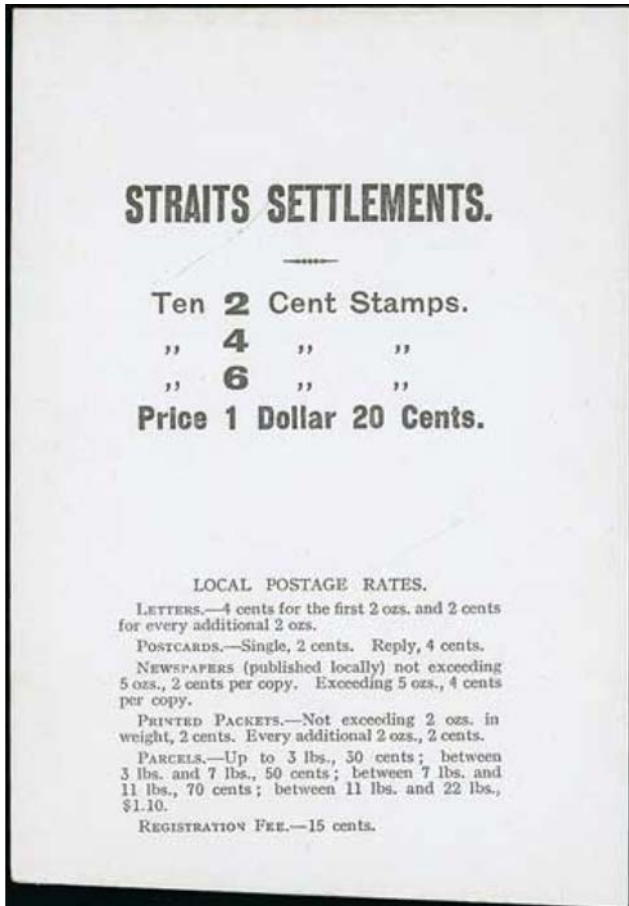
Een zeer nuttig boekje om aan te schaffen is het 'Internationales Taschenbuch der Postgebühren' uitgegeven door het Duitse Michel (www.michel.de). Dit niet zo dure boekje, uitgegeven in 2009, is nog steeds te koop op de website van de uitgever. Dit kleine en 'makkelijke' boekje vermeldt de belangrijkste posttarieven van de volgende landen: Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Oostenrijk, Zwitserland en de VS. Een goede basis voor de tarieven van enkele landen die vaak worden onderzocht door thematische exposanten. De presentatie in tabellen maakt de raadpleging heel eenvoudig, zelfs voor wie geen Duits kent. Dit is een 'must' om altijd bij de hand te hebben, ook omdat het een zeer uitgebreide bibliografie bevat die helpt bij het zoeken naar informatie over complexere tarieven (bijv. luchtpost) die niet thuishoren in een publicatie met zo'n brede geografische dekking.

Nog andere bronnen?

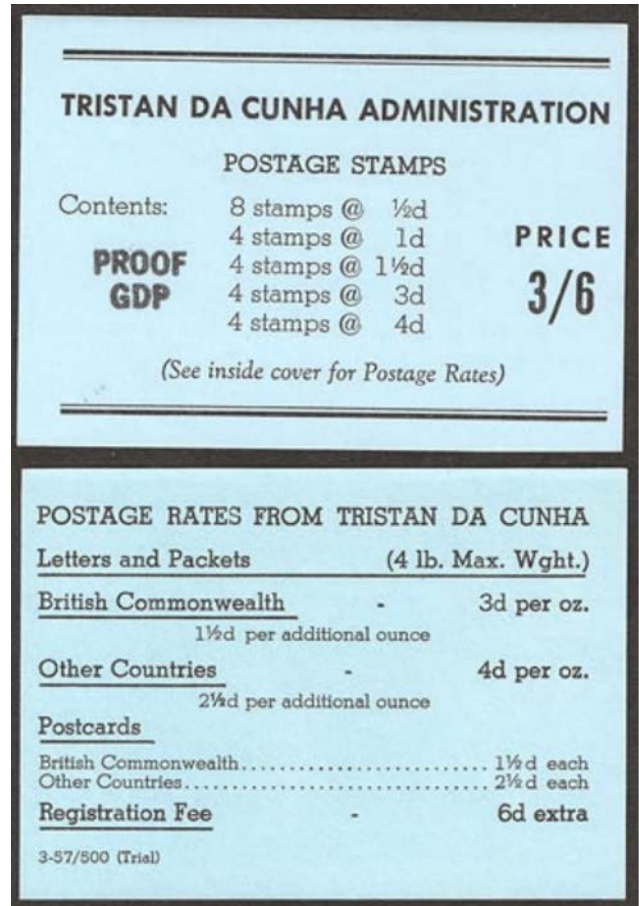
Als verzamelaar kan je ook filatelisten van de relevante landen om hulp vragen. CIFT en RPSL hebben bijvoorbeeld veel buitenlandse leden, die in sommige gevallen ondersteuning kunnen bieden.

Iets wat een doorgewinterde thematische verzamelaar zeker al eens heeft vastgesteld is dat postzegelboekjes vaak posttarieven vermelden van de periode waarin het boekje werd te koop gesteld. De gebruiker van zo'n postzegelboekje moest ook geïnformeerd worden hoeveel postzegels hij op zijn zending diende te kleven. Moeilijker is het uitzoeken voor welke periode het tarief van kracht was. Maar zeker niet onmogelijk.

1928-29 Straits Settlements - \$1.20 Proefboekje omslag, zwarte proefdruk met de postzegel- en boekjewaarden in vetgedrukt lettertype, en daaronder de lokale posttarieven (binnenzijde vooromslag).

1957 Tristan da Cunha postzegelboekje - £ 3/6 (blue cover proofs)

En waarom niet de vraag stellen aan een krachtige Artificiële Informatie website, namelijk ChatGPT.

Hier een kleine test - mijn vraag > Welke posttarief was er voor een gewone brief in 1812 van München naar Brussel?

In 1812 bevonden München en Brussel zich in twee verschillende staten binnen Europa. München lag in het Koninkrijk **Beieren**, dat een vazalstaat was van het Napoleontische Franse Keizerrijk, terwijl Brussel deel uitmaakte van het **Koninkrijk Holland** (tot 1810) en later het **Franse Keizerrijk**. Hierdoor golden er verschillende posttarieven, afhankelijk van afstand, gewicht en politieke structuren.

Voor internationale post in 1812 waren tarieven doorgaans gebaseerd op de afstand in postmijlen en het gewicht van de brief. De Franse postadministratie hanteerde tijdens die tijd een vrij uitgebreid tariefsysteem.

Geschatte posttarief in 1812

Voor een brief van München naar Brussel (ongeveer 700-750 km):

- Een standaardtarief voor een enkele brief (tot 6 gram) binnen het Franse Keizerrijk varieerde meestal tussen 10 en 15 Franse **decimes** (de toenmalige munteenheid, gelijk aan 1/10 van een Franse frank).
- Tarieven namen toe bij zwaardere brieven of langere afstanden.

De precieze kosten konden echter variëren afhankelijk van de route en tussenliggende poststations. Bovendien golden er mogelijk toeslagen vanwege politieke of logistieke omstandigheden.

Wil je meer weten over specifieke routes of documenten uit die tijd, dan kun je historische posttarieven terugvinden in archieven van postadministraties zoals de Franse postdienst uit de Napoleontische tijd.

Of het juist is dienen we toch alvast goed na te kijken. ChatGPT zegt niet waar hij de mosterd vandaan haalt, maar het komt zeker ergens van het internet en dus checken is aan te raden.

Hebben jullie nog andere bronnen? Laat het zeker weten.

Bron: *Postal rates in Thematic Philately* (Paolo Guglielminetti)